

HATAY'IN ANAVATANA KATILMA SERÜVENİ

ADVENTURE OF HATAY'S JOINING TO THE HOMELAND

Ahmet DURMAZ*

ÖZET

Bu etkinlik, İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde “Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası ve Atatürk’ün Ölümü” ünitesinde yer alan “Atatürk’ün Hatay’ı ülkemize katmak konusunda yaptıklarını ve bu uğurda gösterdiği özveriye fark eder.” kazanımına yönelik hazırlanmıştır. Etkinliğin amacı, öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılmasını sağlayarak konuları daha kalıcı bir şekilde öğrenmesini sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Etkinlik, Hatay, Türkiye Cumhuriyeti

ABSTRACT

This activity was prepared for 8th The Republic of Turkey the History of the Revolution and Kemalism classes to examine the attainment called “*They realize to what Atatürk do for joining Hatay to Turkey and showing devotion for this cause*” which is taught in “*Foreign policy in Atatürk’s period and the death of Atatürk*” unit. The aim of the activity is to provide students to actively participate in the lessons and help them to learn permanently.

Keywords: The Republic of Turkey the History of the Revolution and Kemalism, Activity, Hatay, Republic of Turkey

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğrencilerin Türk inkılâplarının temel felsefesine, Atatürk ilke ve inkılâplarına, aynı zamanda da cumhuriyet rejimine karşı olumlu bir tutum sergilemesini amaçlamaktadır (Safran, 2006:113). Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci, gerçek yaşamla doğrudan ilgili olduğu için içinde bulunduğu toplumsal hayatı bu ders sayesinde geçmişini, bugününü ve geleceğini yakından tanıyabilmektedir (Deveci, 2003: 5). Fakat Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğrenciyi toplumsal hayatın bir parçası yapma konusunda Sosyal Bilgiler kadar başarılı olmadığı düşünülmektedir. Bu sebeplerden biri de öğrencilerin bu dersin gerçek yaşamla ilgili

olmadığını düşünmeleridir (Saray ve Tosun, 2005:53). Ancak Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi günlük yaşamla alakalı etkinlikler yapılarak öğretilirse bu derse öğrencilerin daha çok ilgili olması sağlanabilir.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Bu yöntemlerin amacı, öğrenciye o dersi daha kolay ve daha kalıcı bir şekilde öğretmektir. Bir öğrencinin bir davranışı kazanabilmesi için onun fiziksel, zihinsel ve duyuşsal olarak katılması gerekir. Çünkü davranışı kazanacak olan öğrencidir (Sönmez, 1997: 155). Etkinlikler sayesinde de bu davranışlar kazandırılabilir. Çünkü etkinlikle anlatılan bir derste öğrenci aktif

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans, ahmetdurmaz_88@hotmail.com

olduğu için, yani buluş yöntemi ağırlıkta olduğundan dolayı bilgiyi öğrenci kendisi elde eder ve bu bilgiyi öğrenirken de tüm sorumluluğu bizzat kendisi alır (Kabapınar, 2009: 43). Bu yüzden etkinlikler hazırlanırken öğrencinin daha aktif olabileceği türden etkinlikler düşünülerek hazırlanmalıdır.

Etkinlikler uygulanırken birinci elden kaynaklar kullanılmalıdır. Çünkü öğrenciler bu birinci elden kaynaklar (fotoğraf, resim, gazete vb.) ile incelemeler ve yorumlarda bulunarak bunları tarihsel bir kanıt olarak kullanır (Ormond, 2011: 180). Ayrıca öğrencilerin tarihsel kanıtları kendi düşünceleri ile nasıl anlamlandırdıklarını yazılı ve görsel sunumlarla değerlendirmeleri beklenmektedir (Kabapınar, 2012: 241). Bunun yanında bu tarihsel kanıtlar, öğrencilerin olaylara bir tarihçi gözüyle bakmasına ve onların nasıl bir tarihçi gibi çalışıp düşünebileceğine de yardımcı olabilir.

Etkinliklerin uygulamalı olarak öğretmenlere öğretilmesi sonucunda öğrencilere de kazandırılması gerekmektedir. Bu bağlamda öğretmen yetiştiren fakülte programlarında derslerin içerikleri düzenlenerek öğrencilere bu beceriler öğretim üyeleri tarafından kazandırılmalıdır (Kalaycı, 2001: 160).

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI

Etkinlik, İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde “Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası ve Atatürk’ün Ölümü” ünitesinde yer alan “Atatürk’ün Hatay’ı ülkemize katmak konusunda yaptıklarını ve bu uğurda gösterdiği özveriye fark eder.” (MEB, 2005, 2011) kazanımına yönelik olarak tasarlanmıştır. Etkinlik, 2012-2013 Eğitim ve Öğretim yılının ilk döneminde Muğla iline bağlı bir ortaokulda yer alan öğrencilerle birlikte İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde 40 dakikalık bir süre içerisinde ATED

uygulanmıştır. Hazırlanmış olan bu etkinliğin amacı, öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılmalarını sağlayıp, konu ile ilgili olarak kavrama, düşünce geliştirme, empati yapma, problem çözme ve iletişim becerilerini kazanarak konu ile ilgili kazanıma ulaşmalarını sağlamaktır. Ayrıca öğrenci özgüven, yardımseverlik, vatanseverlik gibi değerlerin de farkına varır.

Ders Sürecinde Kullanılan Tarihsel Kaynaklar:

- Hatay ilinin yer almadığı Türkiye Haritası (Ek 1)
- Hatay Devletinin kullanmış olduğu Bayraklar (Ek 2 ve Ek 3)
- Hatay Devletinin kullanmış olduğu posta pulları (Ek 4)
- Atatürk’ün Hatay’la ilgili konuşmasının olduğu metin (Ek 5)
- Temsili gazeteler (Ek 6)

Bu Tarihsel Kanıtların yanında şu araçlar kullanılmıştır:

- Projeksiyon Aleti (Resim Slaytları için)
- Kartondan Yapılmış Seçim Sandığı

Derse başlamadan önce öğrenciler işlenecek olan konu başlığı hakkında haberdar edilir. İlk olarak Hatay ilinin bulunmadığı harita (Ek 1’de verilmiştir) öğrencilere gösterilerek ne gördükleri sorulur. Öğrencilerden çoğunlukla “Türkiye Haritası” cevabı gelir. Ancak aralarında daha dikkatli olanlar Hatay ilinin olmadığını fark eder. Böylelikle öğrencilerin dikkatleri çekilerek derse katılmaları sağlanır. Daha sonra öğrencilerden Hatay’ın neden Türkiye haritasında olmadığıyla ilgili fikir yürütmeleri istenir. Öğrencilerin fikirleri genel olarak aynıdır ve çoğunluğu “Hatay’ın Türkiye’ye bağlı olmadığı” konusunda hemfikirdir.

Böylelikle öğrenciler Hatay ilinin önceden Türkiye Cumhuriyetine bağlı olmadığını anlarlar.

Fotoğraf 1: Hatay'ın yer almadığı Türkiye Haritası

Öğrencilere harita gösterildikten sonra Hatay'ın Fransızların himayesi altında bulunurken kullandığı bayrak Ek 2'de verilmiştir) gösterilir ve öğrencilere resimde ne gördükleri sorulur. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun Fransa bayrağını tanıdığı gözlemlenmiştir, ancak genel olarak hangi ülkenin bayrağı olduğu ilk başta öğrenciler tarafından bilinmemiştir. Fakat Hatay ile bağlantı kurmaları söylendiği zaman Hatay'ın bir zamanlar Fransa himayesi altında olabileceği görüşüne vardıkları saptanmıştır.

Fotoğraf 2: Hatay'ın Fransızların himayesi altındayken kullandığı bayrak

Daha sonra öğrencilere Hatay Devletinin bağımsız olduktan sonra kullandığı bayrağın resmi (Ek 3'te verilmiştir) gösterilerek yine resimde ne gördükleri sorulur. Öğrenciler ilk baktıklarında Türk bayrağı olduğunu söylerler. Ancak kısa süre sonra Türk bayrağı ile olan farkı ayırt edip Türk bayrağı olmadığını anlarlar. Hangi ülkenin bayrağı olabileceği sorulduğunda ise öğrencilerin, “Türk Cumhuriyetlerinden bir ülkenin bayrağı”, “Hatay'ın bayrağı” gibi cevaplar verdikleri belirlenmiştir. Daha sonra bayrağın Hatay Devletine ait olduğu öğrencilere belirtildi. Böylelikle öğrenciler Hatay'ın Fransızların himayesinden kurtulup, bağımsızlığını kazandığını anlarlar.

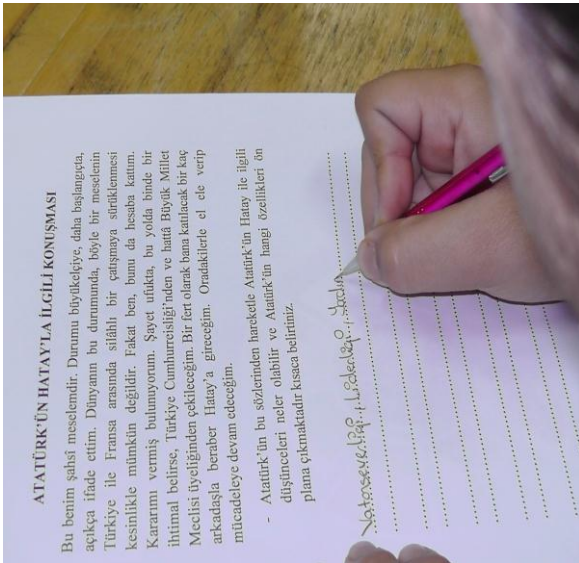
Fotoğraf 3: Hatay Devleti'nin bayrağı

Hatay Devletinin bayrağından sonra öğrencilere Hatay'ın kullanmış olduğu posta pullarının yer aldığı resim (Ek 4'te verilmiştir) gösterilir ve resmi sorgulamaları istenir. Böylelikle öğrenciler, Hatay'ın bir pulu varsa Bağımsız olduğu görüşünü pekiştirmiş olurlar. Öğrencilere bu görseller sunularak öğrencilerin dikkatleri ölçülmeye çalışılmıştır. Ayrıca görsel materyalleri sorgulama ve yorumlama becerileri de geliştirilmek istenmiştir.

Fotoğraf 4: Hatay Devleti'nin posta pulları

Görsel materyallerin sorgulanmasının ardından öğrencilere “Atatürk’ün Hatay’la ilgili Konuşması” etkinliği (Ek 5’te verilmiştir) dağıtılır. Bu etkinlikte öğrencilere Atatürk’ün konuşması ile ilgili Atatürk’ün düşüncelerinin neler olabileceği ve Atatürk’ün hangi özelliklerinin ön plana çıktığı sorulmuştur.

Fotoğraf 5: Öğrenciler “Atatürk’ün Hatay’la İlgili Konuşması” etkinliğini yaparken

Etkinliğin sonunda bazı öğrenciler söz alarak Atatürk’ün Hatay hakkındaki konuşması ile ilgili düşüncelerini sınıfta arkadaşlarıyla paylaşır ve kısa bir değerlendirme yapılır. Ek 5’te yer alan etkinlikte öğrencilerin vermiş olduğu cevaplardan bir tanesi şu şekildedir;

ATED

- Atatürk’ün bu sözlerinden hareketle Atatürk’ün Hatay ile ilgili düşünceleri neler olabilir ve Atatürk’ün hangi özellikleri ön plana çıkmaktadır kısaca belirtiniz.

Hatay Türkiye ile Fransa arasında sivil-
bir çatıya sığınmıştır. Hatay'ın kimliği
Sivil Devlete girmesi belirtiyor. Atatürk'ün
kuruluşunu belirtiyor.

Bir diğer etkinlik seçim etkinliğidir. Öğrencilerden kendilerini Hatay devletinde yaşayan bir birey olarak düşünmeleri istenir. Daha sonra öğrencilere Türkiye’ye mi, Suriye’ye mi katılmak ya da Bağımsız mı olmak istiyorsunuz soruları sorularak küçük kağıtlara tercihlerini yazıp önceden hazırlanmış olan kartondan sandıkta oy kullanmaları sağlanır.

Fotoğraf 6: Öğrenciler seçim etkinliğini yaparken

Yapılan seçim sonucunda öğrencilerin çoğunluğunun Türkiye için oy kullandığı görülür. Böylelikle Hatay Devleti yapılan

seçim sonucunda Türkiye Cumhuriyetine bağlanmış olur. Seçim etkinliği ile birlikte bir yandan öğrencilerin empati yapma becerilerinin gelişmesi beklenirken, diğer yandan da “Demokrasi” kavramını öğrenmiş olmaları beklenir.

Öğrencilere son olarak gazete etkinliği (Ek 6’da verilmiştir) yapılır. Kendilerini Hatay halkından bir birey olarak düşünen öğrenciler temsili gazetelerde yer alan başlıklara göre duygu ve düşüncelerini belirtirler. Öğrenciler gazetede ki başlıklara göre Hatay bağımsızken Cumhurbaşkanlığına Tayfur Sökmen’in geldiğini, Türk ordusunun Antakya’da coşkuyla karşılandığını ve daha sonra Hatay’ın Türkiye Cumhuriyetine bağlandığını söylediler.

Fotoğraf 7: Öğrenciler gazete etkinliğini yaparken

Dönemin gazetelerinin kullanılmasıyla yapılan çalışma çerçevesinde öğrencilerden birisinin konu ile ilgili düşüncesi şu şekildedir: “Hatay Meclisine Reis olarak Tayfur Skmenin geçmesini olumlu karşıldım. Türk ordusunun gelişi işgalden kurtulacağımızın belirtisiydi. Fransız askerinin gideceğine sevindim. Atatürk hayatta olsaydı Hatay’a gelişini gururla karşıldım”

- Kendinizi o dönemde yaşamış Hatay halkından bir birey olarak düşünün ve sırasıyla gazete başlıkları hakkındaki düşünceleriniz neler olurdu kısaca belirtiniz.

Hatay meclisine reis olarak Tayfur Skmenin geçmesini olumlu karşıldım. Türk ordusunun gelişi işgalden kurtulacağımızın belirtisiydi. Fransız askerinin gideceğine sevindim. Atatürk hayatta olsaydı Hatay’a gelişini gururla karşıldım.

Etkinlikler tamamlandığında ise öğrencilere ders ile ilgili düşünceleri soruldu. Bunlardan bazı örnekler şu şekildedir;

- Bugün işlenen ders ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Bugünkü dersle ilgili düşüncelerim güzel. Bugün Hatay hakkında bir cok soy öğrendim. Hatay hakkında bir cok etkinlik yaptık ve cok eēlendik.

Bir diğer rnek;

- Bugün işlenen ders ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Bugün işlenen derşi cok beğendim, Hatay ilminde ilgili bilmediğim şeyler öğrendim. Yeni bilgiler öğrendiğim için cok mutlugum. Hatay’ın böyle bir tarihişi olduğunu bilmiyordum, öğrendiğim içi oldu.

DEĞERLENDİRME

Etkinlikler tamamlandıktan sonra öğrencilere etkinliklerle işlenen ders hakkındaki düşünceleri soruldu. Öğrenciler genel olarak dersten çok zevk aldıklarını, Hatay’la ilgili bilgileri kolay öğrendiklerini ve derste yapılmış olan etkinlikleri ilginç ve güzel bulduklarını belirttiler.

Öğrencilerden, yapılmış olan bu etkinlikler sayesinde Hatay’ın Türkiye’ye bağlanırken başından geçmiş olan serüvenleri kronolojik sıralamasıyla birlikte öğrenmiş olmaları beklenir. Görseller ve onların verilmiş sıralarının bu kronolojik sıralamada etkili olduğu görülmüştür. Öğrencilere bu sıralama sorulduğunda akıllarında ilk önce bayrakların canlandığını ve Hatay’ın ilk başlarda Fransızların himayesi altına girdiğini, sonra kendi bayraklarının olduğunu ve bağımsız olduklarını daha sonra da Türkiye’ye bağlandığını belirtmişlerdir. Ayrıca seçim etkinliğinde yapılan seçim sayesinde de kendilerini bizzat o dönemde oy kullanıyormuş gibi hissettiklerini söylediler. Böylelikle öğrenciler “Demokrasi” kavramını yaşayarak öğrenmiş olurlar. Gazete etkinliğinde ise öğrencilerin empati becerileri geliştirilmek istenmiştir. Ayrıca gazete başlıklardan bir tanesinde öğrenciler “Fakat ah, Atam da sağ olmalı idi.” yazısını gördüklerinde anlarlar ki Hatay Türkiye’ye Atatürk’ün ölümünden sonra katılmıştır. Etkinlikler sayesinde öğrenciler daha aktif olduğu için işlenen konunun öğrencilerin aklında daha çok kalıcı olabileceği düşünülmüştür. Ayrıca ders sonunda öğrencilerin “Keşke bütün dersler böyle eğlenceli ve zevkli olsa daha güzel olurdu.” gibi cümleler kullandığı görülmüştür. Buradan da anlaşılıyor ki yapılan etkinlikler öğrencilerin hem bilgi sahibi olmasını kolaylaştırmış, hem de dersi sıkıcı olmaktan çıkarıp daha da eğlenceli bir hale getirmiştir.

KAYNAKÇA

Deveci, H. (2003). *Sosyal Bilgiler Dersinde Probleme Dayalı Öğrenmenin Öğrencilerin Derse İlişkin Tutumlarına, Akademik Başarılarına ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

Kabapınar, Y. (2009). *İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Maya Akademi

Kabapınar, Y. (2012). *Kuramdan Uygulamaya Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi

Kalaycı, N. (2001). *Sosyal Bilgilerde Problem Çözme ve Uygulamalar*. Ankara: Gazi Kitabevi

MEB (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6–7. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara: MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.

MEB (2011). *İlköğretim 8. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı*. İstanbul: MEB Yayınları

Ormond, B. (2011). *Enabling Students to Read Historical Images: The Value of the Three-Level Guide for Historical Inquiry*. New Zealand: University of Auckland

Safran, M. (2006). *Tarih Eğitimi Makale ve Bildiriler*. Ankara: Gazi Kitabevi

Saray, M. ve Tosun H. (Haz.) (2005). *İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi, Divan Yayıncılık

Sönmez, V. (1997). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık

39’uncu Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı Tarih Araştırma Grubu. (2010). *Hatay’ın Kurtuluş Mücadelesinde Türk Ordusu*.

İskenderun: Otuzdokuzlular

Atatürk'ün Hatay'la ilgili Konuşması.
<http://www.hatay.gov.tr/IcerikDetay.aspx?IcerikId=85> adresinden 28.09.2012 tarihinde alınmıştır.

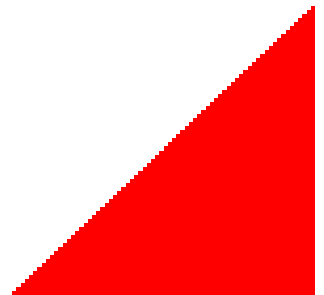
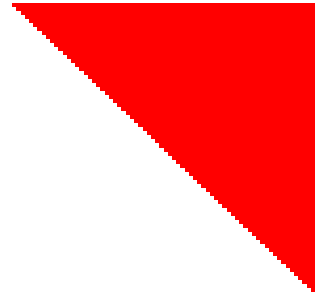
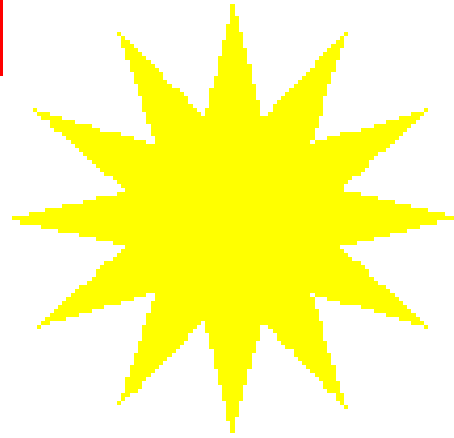
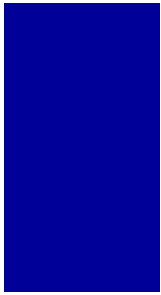
Temsili Gazeteler.

<http://www.fotowoo.net/her-telden/gazete-mansetleri-tarihi-arsivi/2778-1937-1942-gazete-manetleri-son-posta-ve-akam-gazeteleri> adresinden 28.09.2012 tarihinde alınmıştır.

ATED

EK 2

EK 3

EK 4

EK 5

ATATÜRK'ÜN HATAY'LA İLGİLİ KONUŞMASI

“Bu benim şahsî meselemdir. Durumu büyükelçiye, daha başlangıçta, açıkça ifade ettim. Dünyanın bu durumunda, böyle bir meselenin Türkiye ile Fransa arasında silâhlı bir çatışmaya sürüklenmesi kesinlikle mümkün değildir. Fakat ben, bunu da hesaba kattım. Kararımı vermiş bulunuyorum. Şayet ufukta, bu yolda binde bir ihtimal belirse, Türkiye Cumhurreisliği’nden ve hattâ Büyük Millet Meclisi üyeliğinden çekileceğim. Bir fert olarak bana katılacak bir kaç arkadaşla beraber Hatay’a gireceğim. Oradakilerle el ele verip mücadeleye devam edeceğim” *Atatürk’ün Hatay’la ilgili Konuşması*. <http://www.hatay.gov.tr/IcerikDetay.aspx?IcerikId=85> adresinden 28.09.2012 tarihinde alınmıştır.

- Atatürk’ün bu sözlerinden hareketle Atatürk’ün Hatay ile ilgili düşünceleri neler olabilir ve Atatürk’ün hangi özellikleri ön plana çıkmaktadır kısaca belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible][illegible][illegible][illegible]

- Kendinizi o dönemde yaşamış Hatay halkından bir birey olarak düşünün ve sırasıyla gazete başlıkları hakkındaki düşünceleriniz neler olurdu kısaca belirtiniz.